

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

ראש השנה תשפ"א

א' תשרי תשפ"א

התרת נדרים ערב ראש השנה

הפטרה: ויהי איש אחד | א"א צדקתך | תשליך

ב' תשרי הפטרה: כה אמר ה'

יציאת השבת ר"ת 19:54

סליחות | עשרת ימי תשובה

יום שלישי צום גדליה | סיום הצום 18:58

גיליון 590

יציאת השבת:

19:17

ירושלים: 19:16

כניסת השבת:

18:10

ירושלים: 18:05

"פי חדות ה' היא מעוזכם"

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

אנו עומדים לפני ראש השנה - יום הדין. אם היינו מבינים את מלוא המשמעות של תאריך זה, היינו מבינים כי ביום זה נכתבות הכותרות שנקרא בשנה הבאה. ה"קורונה", שכל כך שינתה את עולמנו, עם הסגרים, המסכות והריחוק החברתי שנכפה עלינו, כבר נכתבו ונחתמו בראש השנה שעברה. כעת אנו עומדים בפני יום הדין בו יכתבו את אשר יבוא עלינו בעזרת ה' לטובה, במהלך השנה הנוכחית. אם היינו מבינים את מלוא המשמעות, הרי שהיינו עומדים ובוכים במשך ראש השנה, כדי שה' ירחם עלינו ועל בני ביתנו בשנה זו.

ואכן, כך מסופר על התקופה שלפני חורבן בית המקדש, כאשר היתה ירידה בדבקותם של עם ישראל בקיום המצוות ובלימוד התורה, והקב"ה שלח להם כמה נביאים שהוכיחו והזהירו אותם שיחזרו בתשובה, אך ללא הועיל. הם נענשו וגלו לבבל. בהמשך, הם לא שמרו מצוות והתבוללו בגלות, ולפני ראש השנה אמר להם עזרא הסופר שקרב יום הדין, ונתנו עם ישראל על לבם לשוב בתשובה, ונשבר לבם בקרבם, והתחילו להתאבל על מעשיהם והיו בוכים. וזהו שכתוב: **וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמָנִים וְשִׁתּוּ מִמִּתְקִים וְשַׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נִכּוֹן לוֹ, כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאַדְגִּינוֹ, וְאַל תַּעֲצֹבוּ - כִּי חֲדוֹת ה' הִיא מְעוֹזְכֶם**, (נחמיה ח, י).

אמר להם עזרא הסופר מדוע אתם בוכים, הרי "חדוות ה' היא מעוזכם" - עליכם לשמוח ולבטוח בהקב"ה שיחוננו ויוציא לאור משפטנו. גם אנו, קודם ראש השנה עומדים יראים מפני אימת הדין של ריבונו של עולם, אדון הכל. עם כל זה: **'בחסדי אבות ראשונים אנחנו בטוחים'**, שבעזרת ה', הקב"ה יוציא לאור משפטנו קדוש, ונהיה זכאים בדין ונכתב ונחתם כולנו לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים * הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

מנהגי ליל ראש השנה

סעודת ליל ר"ה היא הסעודה הראשונה של האדם בשנה החדשה, וחשוב מאד לערוך את הסעודה הזאת בשמחה ובדברי תורה, ויהיה לו לסימן טוב לשנה החדשה. ויזהר מאוד שלא להקפיד בביתו כלל בכל השנה, ובפרט בראש השנה, וכשיבא לביתו מבית הכנסת יברך את אשתו במאור פנים בשנה טובה ובברכת "תכתבי ותחתמי לחיים טובים ולשלום". וקודם הקידוש נהג לומר "פתח אליהו" עד קרב שבעון, ואח"כ יאמר פסוקים אלו לסימן טוב:

[בערב שבת, א' ראש השנה, יש נוהגים לומר שלום עליכם ואשת חיל] ואז יאמר: **וְנָח מִצָּחַ חַן בְּעֵינֵי ה'!** י"ב פעמים:

וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַחַוָּה וַיִּמְצָא בַּשָּׂנָה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה'! י"ב פעמים

כִּי עָמַד מִקּוֹר חַיִּים בְּאֶרֶץ נִרְאָה אֹר: י' פעמים: **אֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיֹשֶׁרִי לֵב שְׂמֵחָה:** י"ז פעמים

וְאִמְרָתָם כֹּה לָחִי וְאִתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם: י' פעמים

עוד נוהגים לומר:

תפתח לנו שערי אורה.	בזכות הצדיק הסופר עזרא:	תפתח לנו שערי מדע.	בזכות בניהו בן יהונדע:
תפתח לנו שערי אהבה.	בזכות אבני ורבא:	תפתח לנו שערי נדבה.	בזכות רבי יהודה בן בבא:
תפתח לנו שערי ברכה.	בזכות אסתר המלכה:	תפתח לנו שערי סמיכה.	בזכות הנביא מיכה:
תפתח לנו שערי בינה.	בזכות רבי נחוניא בן הקנה:	תפתח לנו שערי עליה.	בזכות רבי יהושע בן פרחיה:
תפתח לנו שערי גדלה.	בזכות האמורא עולא:	תפתח לנו שערי עזרה.	בזכות רבי יהודה בן בתירה:
תפתח לנו שערי דעת ההיר.	בזכות מרדכי בן יאיר:	תפתח לנו שערי פרנסה.	בזכות רבי חנינא בן דוסא:
תפתח לנו שערי הצלחה.	בזכות רבי יהושע בן קרחה:	תפתח לנו שערי פדיה.	בזכות רבי יהושע בן חנניה:
תפתח לנו שערי ועד טוב.	בזכות משה הנקרא טוב:	תפתח לנו שערי פריה ורביה.	בזכות חנניה מישאל ועזריה:
תפתח לנו שערי זמרה.	בזכות רבי שמעון בן בתירה:	תפתח לנו שערי צדקה.	בזכות שרה ורבקה:
תפתח לנו שערי חנינה.	בזכות הנביאה חנה:	תפתח לנו שערי צדיק חי.	בזכות רבי שמעון בן יוחאי:
תפתח לנו שערי חכמה.	בזכות רבי יהודה בן תימא:	תפתח לנו שערי קץ הימין.	בזכות הצדיק בגמין:
תפתח לנו שערי טהרה.	בזכות הנביאה דבורה:	תפתח לנו שערי קבלת תחנון.	בזכות יהושע בן נון:
תפתח לנו שערי טובה.	בזכות רבי עקיבא:	תפתח לנו שערי רוממות אל.	בזכות דוד מלך ישראל:
תפתח לנו שערי ישע.	בזכות הנביא אלישע:	תפתח לנו שערי שבע.	בזכות הצדקת אלישבע:
תפתח לנו שערי ישר.	בזכות הצדיק אשר:	תפתח לנו שערי תעודה.	בזכות חזקיהו מלך יהודה:
תפתח לנו שערי כלכלה.	בזכות מוכיהו בן ימלא:	תפתח לנו שערי תבונה.	בזכות הנביא יונה:
תפתח לנו שערי לווה.	בזכות נחמיה בן חכליה:	תודיעני ארץ חיים, שבע שמחות את פניך, נעימות בימך נצח:	

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא: פְּתוּב: יֵשׂא בִּרְכָּה מֵאֵת יְהוָה, וַיְצַדֵּק מֵאֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה כַּעֲזָן שְׂתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בַּעֲתוֹ וְעֲלֵהוּ לֹא יוּבֹל, וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ:

ואח"כ נוהגים לומר: **אָנָּה ה' הָא-ל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:**

שנה זו תהיה שנת אורה.	ונתנה חכמים ונבונים בתורה:	שנה זו תהיה שנת מעלה.	תשואות חן חן לה:
שנה זו תהיה שנת ברכה.	והיתה לה' המלוכה:	שנה זו תהיה שנת נדבה.	כל פשעים תכסה אהבה:
שנה זו תהיה שנת גילה.	סלו סלו המסלה:	שנה זו תהיה שנת סמיכה.	צנה ה' את הברכה:
שנה זו תהיה שנת דיצה.	ה' מושכני אחריד גרוצה:	שנה זו תהיה שנת עזרה.	ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה:
שנה זו תהיה שנת הצלחה.	ונסו גנון ואנחה:	שנה זו תהיה שנת פרנסה טובה.	ומלאו פני תבל תנובה:
שנה זו תהיה שנת ועד טוב.	כי ה' יתן הטוב:	שנה זו תהיה שנת צלה.	חן וחסד ורחמים ורוח והצללה:
שנה זו תהיה שנת זמרה.	ולילה פיוס יאיר פחשכה באורה:	שנה זו תהיה שנת קרון פנים.	עטרת זקנים ותפארת בנים:
שנה זו תהיה שנת חנינה.	ופדיו ה' ישוּבון ובאו ציון ברה:	שנה זו תהיה שנת רחמים.	ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים:
שנה זו תהיה שנת טובה.	אמרו לבת ציון הנה ישעך בא:	שנה זו תהיה שנת רצון.	והנה רחל באה עם הצאן:
שנה זו תהיה שנת ישר.	מה נאוו על ההרים רגלי מבשר:	שנה זו תהיה שנת שלום.	ה' יברך את עמו בשלום:
שנה זו תהיה שנת כלכלה.	א'די א'להים יצמיח צדקה ותהלה:	שנה זו תהיה שנת תשועה.	ותיה העקב למישור והרכסים לבעדה:
שנה זו תהיה שנת לווה.	דשנת בשמן ראשי פוסי רווה:	ומזב בית ה' נשבעה וכפתוב:	"ישאבתם מים בששון ממועני הששועה":

לִישׁוּעָתְךָ קוֹיָתִי ה': לִישׁוּעָתְךָ קוֹיָתִי ה': לְפָרְקֶנָּה סִבְרִית ה':

אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָּא: ב' פעמים.

תחל שנה וברכותיה:

קידוש ליל א' - ראש השנה ושבת

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשכם ותקעתם בחצצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם, אני ה' אלהיכם:

סברי מרגן ועונים - לחיים: ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם, ורוממנו מכל לשון, וקדשנו במצותיו, ותתן לנו ה' אלהינו באהבה את יום השבת הזה ואת יום הזכרון הזה, את יום טוב מקרא קדש הזה, יום זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. וידברך מלכנו אמת וקים לעד: ברוך אתה ה', מלך על כל הארץ, מקדש השבת וישראל ויום הזכרון: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

סימנים לראש השנה

אמרו חז"ל: סימנא - מילתא היא ולכן נוהגים לעשות בראש השנה סימנים המראים לטובה, שנוכה בדין ושתתחדש עלינו שנה טובה: יש נוהגים לעשות את הסדר אחרי הקידוש וקודם נטילת הידיים לסעודה. והיותר נכון לדעת רוב הפוסקים שלאחר הקידוש יטול ידיו ויברך על נטילת ידיים והמוציא לחם מן הארץ, אח"כ יברך בורא פרי העץ, ואם יש לפניו משבעת המינים יקדים לברך על הפרי הקרוב יותר בפסוק "ארץ". ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ:

אח"כ יברך על פרי האדמה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה:

ואח"כ יעשה את הסדר:

❖ לוקח תמר וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שיתמו אויבינו וישונאינו וכל מבקשי רעתנו: (ויש מוסיפים) - "יתמו חטאים מן הארץ, ורשעים עוד אינם. ברכי נפשי את ה' ה' ה'ללוה" (תהילים קד) "ובחסדך תצמיח אבי, והאבדת כל צררי נפשי כי אני עבדך": (תהילים קמג).

❖ לוקח רוביא (שעועית בתרמיל) ואומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שירבו זכותינו ותלפבנו.

❖ לוקח כרתי (כרישה, לוף) וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שיקרתו אויבינו וישונאינו, וכל מבקשי רעתנו: (ויש מוסיפים): "תרים ירך על צריך וכל איבך יפרתו":

❖ לוקח סלקא (סלק עלים, מנגולד) וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שישתלקו אויבינו וישונאינו וכל מבקשי רעתנו: (ויש מוסיפים): "סורו ממני כל פעלי און כי שמע ה' קול בכי":

❖ לוקח קרא (דלעת) וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שתקרע רע גזר דיננו, ויקראו לפניך זכותינו:

❖ לוקח רימון ואומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שנהיה מלאים מצות כרמון:

❖ לוקח תפוח שהוטבל בדבש וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה: (ויש מוסיפים) "מרישית השנה ועד אחרית שנה": (דברים יא).

❖ לוקח בשר ראש כבש וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שנהיה לראש ולא לזנב. ותזכר לנו עקדתו ואילו של יצחק אבינו עליו השלום, בן אברהם אבינו עליו השלום:

❖ לוקח דגים וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו וא-להי אבותינו, שנפירה ונרבה בדיגים. [נוסח לזוורנו - שירבו זכותינו בדיגים].

קידוש ליל ב' - ראש השנה ומוצאי שבת

ובי' שמתקם ובמועדיכם ובראשי חדשכם ותקעתם בחצצרות על עלתיכם ועל
ובחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני ה' אלהיכם:

סגרי מרגן ועונים - לחיים: ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם, ורוממנו מכל לשון, וקדשנו במצותיו,
ותתן לנו ה' אלהינו באתהבה את יום הזכרון הזה, את יום טוב מקרא קדש הזה, יום תרועה באתהבה
מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים. ודברך מלכנו אמת וקיים לעד: ברוך אתה ה', מלך על כל הארץ,
מקדש ישראל ויום הזכרון:

במוצאי שבת מוסיפים שתי ברכות: ברכה על האש והמבדיל, (לא ידליק את נר ההבדלה הרגיל שלא יצטרך לכבותו).

ברוך אתה ידוה, אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברוך אתה ידוה, אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול. ובין אור לחושך. ובין ישראל
לעמים. ובין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת יום
השביעי מששת ימי המעשה הקדשת והבדלת. והקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה
ידוה, המבדיל בין קדש לקדש:

(טוב שיביא פרי חדש) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

מהלכות ראש השנה

א. לובשים בגדי שבת בר"ה, ויש נוהגים ללבוש בגדי לבן, להראות שאנו בטוחים בחסד ה' יתברך שמו ויתעלה
שיוציא לאור משפטנו. וכשבא השטן ורואה את ישראל לבושים בבגדים לבנים ויפס הוא בורח ולא מקטרג.
ב. יש להדליק בערב שבת (ערב החג) נר גדול (של 48 שעות), שממנו ידליקו נר הבדלה, נרות חג ליל
שני, ולבשל את ארוחות החג בלילה השני. יש להיזהר מלעשות הכנות ומלאכה עד אחר צאת השבת.
ג. תשליך - ביום א' של ראש השנה, לאחר מנחה, נוהגים ללכת לשפת הים, לנהר, או לכל מקום שיש שם
באר מים חיים, ולומר תפילת "תשליך". (יש אשכנזים הדוחים את התשליך משבת ליום שני של ר"ה). יש
אומרים שהוא זכר לעקדת יצחק, לפי המסופר באגדה, שבעת שאברהם הלך להקריב את בנו, ניסה השטן
להכשילו ובין השאר "נעשה כמו נהר לעכב אותו מן העקדה", (מהרי"ל). ויש אומרים שהולכים למקום שיש
בו דגים, שנוכר, שאנו משולים לדגים הנאחזים במצודה, מצודת המשפט לחיים ולמוות, ומתוך כך נהרהר
בתשובה. והעיקר הוא כוונת הלב לשוב בתשובה שלימה מלפני אבינו שבשמים. (ע"פ הגר"מ אליהו זצ"ל).

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לדפאת: אברהם ולאה ציטרון. שרה בת שמחה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלגרה בת גאן. אסנת בת דבבה. מול בת ענלה.
אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זורדה. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל. שמעון אוליא. יצחק דרעי הי"ו.
להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. מקסים חיים דרעי.
דב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אמיאם. אורן מועלם. אליהו מויטו. דוד גרוסברג. עמוס דמרי. ריי שלמה. סימנטוב משה יהודה.
יצחק זק בן סוליקה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסוליקה שושן. נדירה שמעון. נעה זורע. ליט שבת. חנה יצחקי. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליהו בת
פריחה. תירצה זנדון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלמלית. יצחק ולאה אסמרונו. אליהו אדרי. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. נעמה בת מנחם.
לאיזה מדר. זורדה בת חנה. עליזה כחן. שרה אוליא. אברהם אדרי. מיכאל וענקן. חסיה ששפטש. עישה דון. ברכה סופן. כמיסה דידי. כמיסה כחן. אלס טוביל. אילה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה